

Rikkakasvit kuriin ruiskylvöä myöhentämällä

Rukiin kylvön viivästyttäminen vähentää syksyllä taimettuvien rikkakasvien määrää. Eri rikkakasvilajit selviävät talvesta eri tavoin. Saunakukan määrä keväällä on tärkein kemiallisen torjunnan peruste.

Rikkakasveja taimettuu enemmän, kun ruis kylvetään aikaisin. Tämä todettiin syksyllä 1999 ja 2000 MTT:ssä perustetuissa rukiin kylvöaikakokeissa. Jos taimettuvat rikkakasvit ovat talvehtivia, kuten useat syksyllä itävät lajit ovat, voi keväällä etenkin heikosti talvehtineen rukiin kilpailijana olla vahva rikkakasvusto. Esimerkiksi Pälkäneellä aikaisin kylvetyssä rukiissa lähes puolet massasta oli saunakukkaa keväällä 2000.

Jokioisilla, Mietoisissa ja Pälkäneellä olleiden kenttäkokeiden ruis kylvettiin suositeltuun aikaan elokuun lopulla (viikko 34), sekä kaksi viikkoa tätä aiemmin ja myöhemmin. Rikkakasvien tiheydet laskettiin lokakuun toisella viikolla ja toukokuun alussa ennen rikkakasvien kemiallista torjuntaa. Tiheyden lisäksi määritettiin, paljonko talvehtineet rikkakasvit ja vilja muodostivat kevätlaskentaan mennessä ilmakuivaa kasvimassaa. Havainnot tehtiin syksyllä ja keväällä samoilta paikoilta.

Talvi karsii rikkakasveja

Saunakukkaa taimettui Jokioisilla ja Mietoisissa vähemmän kuin Pälkäneellä, jossa sitä iti aikaisissa kylvöissä kumpanakin vuotena 32-33 kpl neliömetrillä. Talvesta 1999/2000 saunakukka selvisi hyvin, mutta seuraavana talvena se talvehti kaikilla koepaikoilla erittäin heikosti. Mietoisissa iti kumpanakin syksynä vain muutama pelto-orvokki. Pälkäneellä ja Jokiosilla orvokkia iti paljon, ja useimmiten sitä oli eniten aikaisissa kylvöissä. Orvokki selvisi hyvin kummastakin talvesta.

Punapeippiä ei kasvanut Pälkäneellä. Sen sijaan Jokioisilla ja Mietoisissa sitä taimettui aikaisissa kylvöksissä myöhäisiä kylvöksiä enemmän. Punapeippi ei talvehtinut syksyn 2000 jälkeen. Pihatähtimöä puolestaan taimettui kaikilla koepaikoilla, yleensä sitä enemmän mitä aikaisemmin ruis oli kylvetty. Pihatähtimön talvehtiminen oli epävarmaa, ja parhaiten se onnistui Mietoisissa talvella 1999/2000. Varsinkin aikaisin kylvettyyn rukiiseen taimettui muitakin kertarikkakasveja. Sekä Jokioisilla että Mietoisissa aikaisissa kylvöksissä taimettui taskuruohoa, joka ei talvehtinut. Pälkäneellä taimettui syksyllä runsaasti savijäkkärää.

Mietoisten aikaisessa kylvössä taimettui puolestaan lutukkaa syksyllä 1999.

Keväällä tarkkailtava saunakukkaa

Rikkakasvien massoissa oli eroja koepaikkojen välillä. Lisäksi niiden massa oli Mietoisissa ja Pälkäneellä keväällä 2001 huomattavasti pienempi kuin keväällä 2000. Saunakukka talvehti syksyn 1999 jälkeen ja sen massa oli Pälkäneellä jopa 15 g neliöllä, lähes puolet talvehtineen rukiin painosta. Seuraavasta talvesta 2000/2001 saunakukka ei selvinnyt.

Keväiset orvokkiyksilöt olivat pieniä. Orvokki selviytyi erityisen hyvin talvesta 2000/2001. Suuren lukumääränsä vuoksi orvokista kertyi massa, joka vastasi keväällä 2001 Jokioisilla aikaisin kylvetyn rukiin rikkakasvien kokonaismäärästä lähes 60 % ja Pälkäneellä myöhään kylvetyn rukiin rikkakasveista 80 %.

Jokioisilla ja Mietoisissa taimettui punapeippiä, joista puolet selvisi talvesta 1999/2000. Tosin punapeipin massat olivat pieniä, 0,1-3,2 g neliöllä. Seuraavana talvena myöskään peippi ei talvehtinut.

Pihatähtimö talvehti Jokioisilla ja Mietoisissa Pälkänettä heikommin, mutta Pälkäneelläkin massat olivat alle 0,5 g neliömetrillä.

Riskinotto kannatti

Rikkakasvien taimettumiseen, kuten myös rukiin orastumiseen, talvehtimiseen ja keväiseen kasvuunlähtöön vaikuttavat syksyn, talven ja kevään säät. Tässä kokeessa kumpikin syksy oli lämmin ja pitkä. Molempina keväinä kasvukausi alkoi puolestaan jo huhtikuussa. Niinpä myöhään kylvetty ruis selvisi näissä oloissa hyvin ja vältti pahimman kilpailun rikkakasvien kanssa. Erityisesti luomuruis kannattaa kylvää myöhään, jos lajike kehittyy hyvin syksyllä.

Heikki Jalli ja Jukka Salonen, MTT

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2002: 6

heikki.jalli@mtt.fi puh. (03) 4188 2481